[2020] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਥਾਲੀਆ

ਬਨਾਮ

ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ @ ਧੀਰਜ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 611)

18 ਦਸੰਬਰ, 2020

[ਸ.ਏ. ਬੋਬਡੇ, ਸੀਜੇਆਈ, ਏ.ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਣੀਅਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟਸ. 191, 193, 190, 188 ਅਤੇ 80(4) - ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਦੋ-ਸਾਲਾ ਚੋਣਾਂ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਵੋਟ 23.03.18 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9.15 ਵਜੇ ਇੱਕ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈ - ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ - ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਆਰ/ਆਰ/ w ਐੱਸ.8(3), 1951 ਐਕਟ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2599 ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ 2601 ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਤੇ 2600 ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ - ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਅਯੋਗ ਵੋਟ ਦਾ ਗਲਤ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ 23.03.18 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:15 ਵਜੇ ਵੋਟ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵੈਧ ਵੋਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951- ਐੱਸ.ਐੱਸ8 ਅਤੇ 152 - ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ, 1961 - r.2(d) - ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤ - ਬੀਮਾ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 – ਐੱਸ.8 – ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ - ਐੱਸ.8(3), 1951 ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਤਾਰੀਖ" - ਆਯੋਜਿਤ: ਐੱਸ.8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਤਾਰੀਖ" ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਧਾਰਾ.191(1) - ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 - ਐੱਸ.8(3) -ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ.191

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ @ਧੀਰਜ ਸਾਹੂ

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਤ: 1.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 191 ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ (i) ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 191 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 190 ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 80(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ "ਹੋਣਗੇ। ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚੋਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 11-13][492- ਜੀ-ਐੱਚ; 493-ਏ-ਐੱਚ; 494- ਏ-ਐੱਫ]

1.2 ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਦਨਾਂ/ਹਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ 3 ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 1951 ਦੇ ਐਕਟ 43 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 14, 16 ਅਤੇ 17][494- ਏ-ਐੱਫ; 495-ਬੀ-ਈ]

1.3 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਅਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 190(3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਆਰਟੀਕਲ 190(3) "ਉਦੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18-20][495- ਐੱਫ.ਐੱਚ; 496- ਏ-ਐੱਫ]

2020 ਦੇ SLP (C) ਨੰਬਰ 10678 ਵਿੱਚ 08.12.2020 ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਰਿਤਾ ਐਸ. ਨਾਇਰ ਬਨਾਮ ਹਿਬੀ ਈਡਨ ਫੈਸਲਾ; ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਦੇਵੀ ਘੋਸ਼ਾਲ (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 691:[1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 318 – ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ।

2.1 ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, (i) ਸਮੀਕਰਨ "ਤਾਰੀਖ" ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ (ii) ਉਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਅਪੀਲ/ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੀਕਰਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਕਹੋ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 23.03.2018 ਨੂੰ, 23 ਮਾਰਚ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੈਦ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ, 23 ਮਾਰਚ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਪਰ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ, ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 30, 32, 33][499-G-H; 500-ਸੀ-ਡੀ)

2.2 ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਜਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਕਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਤਾਰੀਖ" ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਜਨਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਤਰੀਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੌਕੇ, ਸਮਾਂ, ਸਾਲ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ "ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 14.30 ਵਜੇ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜੁਰੀਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34-39][500-D-H; 501-ਏ-ਐਚ; 502-ਏ-ਬੀ]

ਰੋਗੇਟ ਦਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਥੀਸੌਰਸ ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਨੋਟ 114.4 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਵਿਥਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੂਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਤਾਰੀਖ" ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 41, 42][502- ਡੀ-ਐੱਚ; 503-ਏ-ਡੀ]

4. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. [ਪੈਰਾ 43][503- ਸੀ-ਈ]

5. ਆਰਟੀਕਲ 193 ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (i) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 188 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ; (ii) ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ; (iii) ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ; (iv) ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬੈਠਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਧਾਰਾ 193 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸਵੈਚਲਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 193 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 188 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। [ਪੈਰਾ 47, 48 ਅਤੇ 53] [504-ਸੀ-ਜੀ; 506-ਡੀ-ਈ]

6. ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੰਨੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ. ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ, ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 55][506-G; 507-ਏ-ਬੀ]

6. ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ 23.03.2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:15 ਵਜੇ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸੇ ਦਿਨ 'ਤੇ. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 (1) ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਹ (i) ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; (ii) ਮਨ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; (iii) ਅਣਡਿਸਚਾਰਜਡ ਦਿਵਾਲੀਆ; (iv) ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿ; ਅਤੇ (v) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ। ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਤਾਰੀਖ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗੀ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਤਾਰੀਖ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 191(1) ਦੀ ਸਕੀਮ। ਇਹ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (ਡੀ) ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ। 23.03.2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:15 ਵਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.611 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 5 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.2159 ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 58-62] [508-B-H; 509-ਏ-ਬੀ]

ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 1064: 1968] ਐਸਸੀਆਰ 812; ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਸੇਸਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1986) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 59 : [1986] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 665; ਤਰੁਣ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੈਟਰਜੀ ਬਨਾਮ ਦੀਨਾਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ

(2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 649 : [2000] 3 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 634; ਬੀ.ਆਰ.ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਟੀ.ਐਨ. & Anr. (2001) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 231 : [2001] 3 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 191; ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ (1990) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 680 : [1990] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 570; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜੀਜੂਭਾਈ ਨਾਥੂਜੀ ਡਾਭੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 66 : [1996] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 929; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ SC 687 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ M/S G.S ਚੱਠਾ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ SC 770; ਗੋਕਰਾਜੂ ਰੰਗਾਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1981) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 132 : [1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 474; ਪੁਸ਼ਪਦੇਵੀ ਐਮ. ਜਾਟੀਆ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਲ. ਵਧਾਵਨ, ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 367 : [1987] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 46 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ ਜੈਰਾਜਾ, (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 754 :[2005] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 296; ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਨੇਮ ਚੰਦਰ ਜੈਨ (1984) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 404 : [1984] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 939 – ਵੱਖਰਾ।

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਭਗਵਤੀ ਦੇਵੀ (1998) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 534 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੀਅਰਸਨ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ (1997) 3 ਸਾਰੇ ER 577; ਕੇ-ਜਨਰੇਸ਼ਨ Pty. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਰਾਬ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਕੋਰਟ, (2009) 83 ALJR 327; ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਐਫ.ਬੀ. ਵਾਰਨ (1938) 2 ਸਾਰੇ ER 331; ਪੁਲਿਨ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ (1912) 15 Cal.LJ 517 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 318 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1968] ਐਸਸੀਆਰ 812 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ

[1986] 3 ਐਸਸੀਆਰ 665 ਪੈਰਾ 27 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ

[2000] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 634 ਪੈਰਾ 28 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ

[2001] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 191 ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ

[2005] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 296 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 40

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ @ ਧੀਰਜ ਸਾਹੂ

[1990] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 570 ਪੈਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
[1996] 8 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 929 ਪੈਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ
(1998) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 534 ਪੈਰਾ 41 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1984] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 939 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 50
[1981] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 474 ਪੈਰਾ 55 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1987] 3 ਐਸਸੀਆਰ 46 ਪੈਰਾ 56 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 611
ਰਾਂਚੀ ਵਿਖੇ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17.01.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਈ.ਪੀ. 2018 ਦਾ 01 ਨੰ.
ਨਾਲ
2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2159

ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿਨਹਾ, ਨਿਖਿਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਸ਼ਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਖੁਰਾਨਾ, ਬਿਭਾਸ਼ ਸਿਨਹਾ, ਭਰਤ ਮੋਂਗਾ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਅਜ਼ੀਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨੇਹਾ ਰਵੀ ਅਈਅਰ, ਜਾਵੇਦੁਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਆਦਿਤਿਆ ਭੱਟ, ਮਨੋਜ ਸੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਸ.ਏ. ਬੋਬਡੇ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ

1. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਹੈ। "ਕੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ, ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਵੈਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। , ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ?"
2. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ।
3. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -
(i) ਮਿਤੀ 05.03.2018 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਦੋ-ਸਾਲਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ;

(ii) ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੰਥਲੀਆ, ਸਮੀਰ ਉਰਾਉਂ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਨਾਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ 12.03.2018 ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈਐਨਸੀ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ;

(iii) 23.03.2018 ਨੂੰ, ਚੋਣ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4.00 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਖੇ. ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁੱਲ 80 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ;

(iv) ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਜੋ ਝਾਰਖੰਡ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਪਾਰਟੀ (ਜੇ. ਐੱਮ. ਐੱਮ.) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ 9.15 ਵਜੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ। 23.03.2018 ਨੂੰ;

(v) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸਮਤ (ਵੋਟਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦੀ) ਹੋਵੇਗੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ XVIII, ਰਾਂਚੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2010 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 481 ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 323/149, 341/149, 353/149, 427/149 ਅਤੇ 506/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਦਿਨ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਚੱਲਣੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਧਾਰਾ 506/149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.

(vi) ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਚੋਣ ਇਕਹਿਰੀ ਤਬਾਦਲਾਯੋਗ ਵੋਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 23.03.2018 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.30 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਪਈਆਂ 80 ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਚੀਆਂ 78 ਵੋਟਾਂ, ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ (100 ਅੰਕ ਪ੍ਰਤੀ ਵੋਟ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੰਥਲੀਆ ਨੂੰ 2599 ਵੋਟਾਂ, ਸਮੀਰ ਉਰਾਉਂ ਨੂੰ 2601 ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਨੂੰ 2601 ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਨੂੰ 2600 ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ, ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ;

(vii) ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ 11.20 ਵਜੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ;

(viii) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ 12.15 ਵਜੇ ਨਤੀਜੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ। 24.03.2018 ਨੂੰ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਉਰਾਉਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 85 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 24 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(ix) ਇਸ ਲਈ, ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਂਥਲੀਆ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ.01/2018 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਵੋਟ ਦਾ ਗਲਤ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

(x) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 6 ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: - 1. ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ। 1 ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, 2018 ਦੀਆਂ ਦੋ-ਸਾਲਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ?

2. ਕੀ ਵਧੀਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-XVIII, ਰਾਂਚੀ ਦੁਆਰਾ 2010 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 481 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੀ ਵੋਟ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?

3. ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਵੋਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਵੋਟ ਦਾ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 100 (1) (ਡੀ) (ਡੀ) (iii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਚੋਣ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ?
4. ਕੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ (ਈ-ਮੇਲ ਮਿਤੀ 24.03.2018) ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ?

5. ਕੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ, ਉਸਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 23.03.2018, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਨ ਹੈ। ਕੈਲੰਡਰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ 23.03.2018 ਨੂੰ 00.00 ਵਜੇ?

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ 0.01 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਰਾਜ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ - 2018 ਦੀਆਂ ਦੋ-ਸਾਲਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੀ ਵੋਟ ਜੋ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨੂੰ ਸਫਲ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?

(xi) ਮਿਤੀ 17.01.2020 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਕ 1, 2, 3 ਅਤੇ 5 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਕ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 6 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

(xii) ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1, 2, 3 ਅਤੇ 5 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਚੋਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਲੇ ਤਬਾਦਲੇਯੋਗ ਵੋਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ, ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਵੋਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ;

(xiii) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਸਰਜਰੀ ਸਫਲ ਰਹੀ ਪਰ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 611 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1, 2, 3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ। ਵਾਪਸ ਆਏ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ, 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2159 ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਸੀਂ 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 611 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ।

4. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਸਵੇਰੇ 9.15 ਵਜੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। 23.03.2018 ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ.

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ. ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਾ ਪਾਈ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸਲ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-9 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ। PW-1 ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ, ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਤਰਜੀਹ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਹੁਣ ਮਾਮੂਲੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ 2 ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਨ: -

(i) ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ ਸਵੇਰੇ 9.15 ਵਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। 23.03.2018 ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191(1)(e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਵੋਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਹੀ ਮਿਤੀ 23.03.2018 ਨੂੰ; ਅਤੇ

(ii) ਕੀ, ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

7. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

8. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਰਥਾਤ (i) ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (ii) ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੇ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1, 2, 3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚੌਰਾਹੇ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ, ਅਰਥਾਤ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਸੁਣਾਇਆ। 23.03.2018 ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ 22 ਮਾਰਚ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 23 ਮਾਰਚ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਹ ਵਿਦਵਤਾ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਵੀ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। 23.03.2018 ਨੂੰ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਵੇਰੇ 9.15 ਵਜੇ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। 23.03.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੋਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

11. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 191 ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ (i) ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 191 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“191. ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ
(1) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
(a) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ;
(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
(c) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾ-ਮੁਕਤ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੈ;
(d) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਸੀਦ ਅਧੀਨ ਹੈ;
(e) ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ
[ਵਿਆਖਿਆ।- ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ] ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਲਈ।

[(2) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਸਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ]”

12. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 190 ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:
"190. ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ- (1).....
(2).....
(3) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ

(a) ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ
(ਅ) ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ:

[ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ]"

13. ਇਹ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਾਂਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 191(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 80(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।) ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ "ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ"। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਦਨਾਂ/ਹਾਊਸਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਦਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ 3 ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ

(i) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਅਪਰਾਧ
(ii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ
(ii) ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

15. ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 2(ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

16. ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕੱਲੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"8. ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ।
(1).....
(2) .....
(3) ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ [ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ] ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।]"

17. 1951 ਦੇ ਐਕਟ 43 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191(1)(e) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

18. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਰਿਥਾ ਐਸ. ਨਾਇਰ ਬਨਾਮ ਹਿਬੀ ਈਡਨ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਅਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

19. ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 190(3) "ਉਦੋਂ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਦੇਵੀ ਘੋਸਾਲ 2 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"8. ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਉਹ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ।

21. ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰੀਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ 3 ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ "ਤਰੀਕ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ "ਪੂਰਾ ਦਿਨ" ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

22. ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡੁਮਰੋ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ 13.01.1967 ਤੋਂ 20.01.1967 ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 21.01.1967 ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ 21.01.1967 ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“4. ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਕਲਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 173. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

23. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਨੇ "ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ. ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 36(2)(ਏ) "ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“16. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਰਾਤ 11.55 ਵਜੇ

ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 'ਤੇ।

24. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ ਹੋਵੇ। 24.00 P.M. ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ 24 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੌੜ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਪਲ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦਾ ਲਾਭ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਾਮਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

25. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਮੂਰਤ ਜਾਂ ਹੱਥ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ, ਉਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

26. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੋ ਧਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ। 23.03.2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਜੋ ਸਵੇਰੇ 9.15 ਵਜੇ ਹੋਇਆ। ਵੀ ਵਾਪਸ 00.01 A.M. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਬਚੇ।

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਸੇਸਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਤੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਉਸੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਸੈਸਮਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ @ ਧੀਰਜ ਸਾਹੂ [ਸ. ਬੋਬੜੇ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮ 1962 ਦੇ ਨਿਯਮ 11ਬੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ 02.01.1956 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 11ਬੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ 28 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। .

ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1983 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਪਰਲੀ ਉਮਰ ਸੀਮਾ 1 ਜਨਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ 02.01.1956 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 01.01.1984 ਨੂੰ 28 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਐਕਟ 1875 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਨਿਯਮ 11ਬੀ ਵਿੱਚ "28 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਉਕਤ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ 1 ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਸੇਸਮਾ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ 1 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ 1 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 2400 ਘੰਟਿਆਂ 'ਤੇ। ਪਰ ਨਿਯਮ 11ਬੀ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ"। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਸੀਸਮਾ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ।

28. ਤਰੁਣ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੈਟਰਜੀ ਬਨਾਮ ਦੀਨਾਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ5, ਆਰ.ਪੀ. ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 81(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ "ਤੋਂ" ਅਤੇ "ਤੋਂ" ਵਰਗੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਸ਼ਬਦ "ਤੋਂ" ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ "ਦੇਸ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰੁਣ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੈਟਰਜੀ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ "ਤੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

29. ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਤਰੁਣ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੈਟਰਜੀ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 12(1) ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਖੁਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। , ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

30. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, (i) ਸਮੀਕਰਨ "ਤਾਰੀਖ" ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ (ii) ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ/ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸੇ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਕਹੋ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 23.03.2018 ਨੂੰ, 23 ਮਾਰਚ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੈਦ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ, 23 ਮਾਰਚ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ।

31. ਬੀ.ਆਰ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ। & Anr.6 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਅਤੇ ਆਰਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਕੋਈ ਦੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

32. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ, ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।
34. ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਜਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਕਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ 7 ਲਈ ਪੀਅਰਸਨ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦੋਵਾਂ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

35. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ "ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ" 8

.

36. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਈ ਸੀ।

37. ਇਹ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦ ਦੋਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਜਨਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਤਰੀਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੌਕੇ, ਸਮਾਂ, ਸਾਲ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ "ਦੋ ਤਾਰੀਖਾਂ" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਬਦ "ਤਾਰੀਖ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

38. ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸਵੇਰੇ 00.01 ਵਜੇ ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ 14.30 P.M. 'ਤੇ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗੀ।

39. ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾ: ਏ.ਐਮ. ਸਿੰਘਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐੱਮ/ਐੱਸ ਜੀਐੱਸ ਚੱਠਾ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ 9 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਦੁਆਰਾ ਕਸਟਮ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 8A ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਚਨਾ 16.02.2019 ਨੂੰ 20:46:58 ਵਜੇ ਈ-ਗਜ਼ਟ 'ਤੇ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈ-ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਰ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰ ਦੀ ਖਪਤ ਲਈ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਦਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। M/S G.ਐੱਸ. ਚੱਠਾ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ H ਵਿੱਚ "ਦਿਨ" ਅਤੇ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਕੁਝ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਸਥਿਤੀ, ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਵਿਧਾਨਕ ਚੁੱਪ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਲਈ ਸਪੇਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਵਿਧਾਨਕ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"।

40. ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ ਜੈਰਾਜਨ 10 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ (i) ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਹਰੇਕ ਨੂੰ 2 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ (ii) ਚੋਣ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਹ ਉਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਰਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

41. ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਐਂਡ ਆਰ.ਐਸ.11, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦਾ 31.08.1984 ਤੱਕ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ

ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 28.09.1984 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਗੱਡੀ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ ਰੀ ਐਫ.ਬੀ. Warren12, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੀਜੂਭਾਈ ਨਾਥੂਜੀ ਡਾਭੀ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ. 13 ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। ਜੀਜੂਭਾਈ ਨਾਥੂਜੀ ਡਾਭੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 25.10.1983 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਾਮ 4.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਵਰੇਜ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ 'ਤੇ. ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਭਗਵਤੀ ਦੇਵੀ14 ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੀਜੂਭਾਈ ਨਾਥੂਜੀ ਡਾਭੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

42. ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਵਿਥਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੂਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਤਾਰੀਖ" ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

43. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੇਹੂਦਾਤਾ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਯੋਗਤਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਤੋਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

44. ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਯੋਗਤਾ ਸਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਆਰਟੀਕਲ 193 ਜੋ ਇਸ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -"193. ਧਾਰਾ 188 ਅਧੀਨ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ। - ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 188 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ।

45. ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਾਧੂ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੁੱਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

46. ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਸਬੰਧਤ.

47. ਆਰਟੀਕਲ 193 ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (i) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 188 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ; (ii) ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ; (iii) ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ; (iv) ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬੈਠਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ @ਧੀਰਜ ਸਾਹੂ [ਸ. ਬੋਬਡੇ, ਸੀਜੇਆਈ]

48. ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਧਾਰਾ 193 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸਵੈਚਲਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 193 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਕਾਰਨ।
49. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 193 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਹਾਲਾਤ.
50. ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਨੇਮ ਚੰਦਰ ਜੈਨ 16 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਅਨੁਛੇਦ 188 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮਈ, 1980 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 09.06.1980 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 27.06.1980 ਨੂੰ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 188 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 17.06.1980 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 188 ਤਹਿਤ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ।

51. ਆਰਟੀਕਲ 188 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -
“188. ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ। - ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ, ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ। ਤੀਸਰੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼।”52. ਧਾਰਾ 188 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਨਾਥ ਸੁਕੁਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ

ਸੀਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: -

“ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਨੇ ਸਹੁੰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ ਪਰ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਸੀ।
ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੀ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।
53. ਇਸਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 188 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੂੰ 23.03.2018 ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ।

54. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ "ਤਾਰੀਖ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 00:01 ਵਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਉਲਟ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੁਪਹਿਰ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਨੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵੋਟਿੰਗ 00:01 ਵਜੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ

55. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਨ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਸਨ। ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ 17, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੋਕਰਾਜੂ ਰੰਗਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 18 ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ, ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਬੇਅੰਤ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ।

56. ਦੁਬਾਰਾ, ਪੁਸ਼ਪਦੇਵੀ ਵਿਚ ਐਮ. ਜਾਟੀਆ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਲ. ਵਧਾਵਨ, ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ orਐੱਸ.19, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੇਲੋੜੀ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦਫਤਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।" ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦਫਤਰ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੇ ਗਏ ਸਨ।

57. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀ.ਆਰ. ਕਪੂਰ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀ ਫੈਕਟੋ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਵੈਧ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 57 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 14 ਮਈ, 2001 ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼. ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ 14 ਮਈ, 2001 ਤੋਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ, ਅਸੀਂ

ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵੈਧ, 14 ਮਈ, 2001 ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਦਾ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। .

58. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ 23.03.2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:15 ਵਜੇ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸੇ ਦਿਨ 'ਤੇ. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਤਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 (1) ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਹ (i) ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; (ii) ਮਨ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; (iii) ਅਣਡਿਸਚਾਰਜਡ ਦਿਵਾਲੀਆ; (iv) ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿ; ਅਤੇ (v) ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ।

59. ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਤਾਰੀਖ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ।

60. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 191(1)(ਈ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 8(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਤਾਰੀਖ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 191(1) ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (d) ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ। ਹੈਨਰੀ ਆਰ ਟਾਊਨ ਬਨਾਮ ਮਾਰਕ ਆਇਜ਼ਨਰ 20 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਓਲੀਵਰ ਵੈਨਡੇਲ ਹੋਮਸ, ਜੂਨੀਅਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਸਟਲ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਦੀ ਚਮੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਟਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੰਗ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਿੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ"

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸੋਥਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ @ ਧੀਰਜ ਸਾਹੂ [ਸ. ਬੋਬਡੇ, ਸੀਜੇਆਈ]

61. ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਮਹਤੋ ਦੁਆਰਾ 23.03.2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:15 ਵਜੇ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵੋਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 9:15 ਵਜੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਬੇਅੰਤ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ.

62. ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੂਜਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇਸ ਲਈ, 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.611 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 5 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.2159 ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE